

Vaalitietojärjestelmän käyttö Vihdin kunnassa vuoden 2023 eduskuntavaaleissa

Keskusvaalilautakunta 15.02.2023 § 9
504/00.00.00.00/2022

Oikeusministeriön hallinnoima vaalitietojärjestelmä muodostuu seuraavista osajärjestelmistä (suluissa osajärjestelmää kunnassa käyttävä viranomainen):

- pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta)
- äänioikeustietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta, ennakkoäänestyksen toimitsijat, vaalilautakunnat)
- mobiiliäänioikeuskysely (äänioikeustietojärjestelmän osa, vaalitoimikunta ja vaalilautakunnat)
- tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta ja vaalilautakunnat)
- sähköinen vaalipöytäkirja (vaalilautakunnat)

Keskusvaalilautakunta päättää, missä laajuudessa vaalitietojärjestelmää kunnassa käytetään.

Keskusvaalilautakunta

Vihdin kunnan keskusvaalilautakunta (sihteeri ja tämän varahenkilöt) käyttävät vaalitietojärjestelmää mm. seuraavissa tilanteissa:

- kunnan vaaliorganisaation yhteystietojen ilmoittamisessa
- kunnan äänestyspaikkojen ilmoittamisessa
- tietojen hakemisessa koulutuksia ja kenraaliharjoituksia varten
- äänioikeuskyselyissä (kotiaänestäjien äänioikeuden varmennus ennen äänestystä, äänestäjien tiedustelut ym.)
- jälkikirjauksissa (koti- ja laitosaänestykset sekä äänestykset muissa ennakkoäänestyspaikoissa joissa äänioikeustietojärjestelmää ei ole käytössä)
- äänioikeudenkäytön korjauksissa (jos ennakkoäänestyksessä tai vaalipäivän äänestyksessä on äänioikeuden käyttö merkitty väärän henkilön kohdalle)
- äänestäneiden määrän ja äänten määrän syöttämisessä
- erilaisten raporttien ottamisessa

Ennakkoäänestys

Vihdin kunnassa vaalitietojärjestelmää (äänioikeustietojärjestelmää) käytetään kaikissa ennakkoäänestyspaikoissa.

Vaalitoimikunta ja vaalilautakunnat voivat käyttää vaalitietojärjestelmää (mobiiliäänioikeuskyselyä) äänioikeutettujen sekä heidän kotikuntansa ja äänestysalueensa tietojen hakemisessa. Tämä on osoittautunut hyväksi työkaluksi erityisesti Nummelanharjun koululla, jossa toimivat kolmen äänestysalueen vaalilautakunnat. Mobiiliäänioikeuskyselyn perusteella äänestäjät voidaan ohjata oikeaan äänestyspaikkaan.

Vaalipäivän äänestys

Sähköinen vaaliluettelo

Kaikki Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät sähköistä vaaliluetteloä (äänioikeusrekisteriä) vaalipäivän äänestyksessä. Sähköinen vaaliluettelo korvaa aiemmin käytössä olleen paperisen vaaliluettelon. Käyttö vaatii tietokoneen ja yhteyden internettiin. Käyttäjät tunnistautuvat henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Sähköisestä vaaliluettelosta löytyvät äänioikeutetun tiedot henkilötunnuksen perusteella. Järjestelmässä näkyvät reaaliaikaisesti paperisen luettelon tapaan kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutetut henkilöt ja se, ovatko he jo äänestäneet. Lisäksi järjestelmästä näkyy muiden kuin kyseisessä äänestyspaikassa äänioikeutettujen vaalipäivän äänestyspaikka. Paperinen vaaliluettelo toimii varajärjestelmänä.

Sähköistä vaaliluetteloä käyttävät äänestyspaikat voivat halutessaan pitää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös vaaliluetteloon. Tähän mennessä Vihdin kunnan vaalilautakunnat ovat käyttäneet vain sähköistä vaaliluetteloä. Tämäkin asia on kunkin vaalilautakunnan puheenjohtajan ratkaistavissa.

Äänten paikallinen tallennus

Kaikki Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnat käyttävät äänten paikallista tallennusta vaalipäivän äänestyksessä. Vaalilautakunnat tallentavat äänestysalueensa vaalipäivänä äänestäneiden ja vaalipäivän äänten lukumäärät suoraan tuloslaskentajärjestelmään.

Kunnassa on kuitenkin oltava äänten tallennuksen varajärjestely eli ilmoituskeskus.

Sähköinen vaalipöytäkirja

Vaalilautakuntien on mahdollista käyttää sähköistä vaalipöytäkirjaa. Vaalipöytäkirjan sisältö muodostuu osin automaattisesti taustalla sitä mukaa kun vaalitietojärjestelmään (sähköiseen vaaliluetteloon, tuloslaskentajärjestelmään) tallennetaan tietoja, jotka tulee vaalipöytäkirjalla tai sen liitelmakkeella ilmoittaa. Muut tiedot tallennetaan suoraan pöytäkirjaan tai sen liitteeseen.

Vaalitietojärjestelmässä on myös mahdollisuus allekirjoittaa vaalipöytäkirja sähköisesti.

Muut vaalipäivän järjestelyt

Vaalilautakunta voi ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä varten sekä äänioikeusrekisterin ja muiden oikeusministeriön tietojärjestelmien käyttämistä varten.

Vihdin kunnan äänestysalueiden vaalilautakunnille järjestetään sähköisen vaaliluettelon koulutuksia ja harjoituksia. Tilaisuudet järjestetään kunnanvirastossa. Myös etäyhteydellä osallistuminen on mahdollista.

Valmistelija	Antti Luukkanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4798
Esittelijä	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Ehdotus	<p>Keskusvaalilautakunta päättää, että vuoden 2023 eduskuntavaaleissa vaalitietojärjestelmää käytetään Vihdin kunnassa keskusvaalilautakunnan lisäksi vaalitoimikunnassa, kaikissa vaalipäivän äänestyspaikoissa sekä kaikissa yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa, jollei sen käytölle ole erityisiä esteitä.</p> <p>Kaikki Vihdin kunnan vaalilautakunnat käyttävät vaalipäivänä sähköistä vaaliluetteloa ja äänten paikallista tallennusta.</p> <p>Vaalilautakuntien puheenjohtajat päättävät, käytetäänkö vaalilautakunnassa sähköistä vai paperista vaalipöytäkirjaa vai molempia.</p> <p>Vaalilautakuntien puheenjohtajat voivat erityisestä syystä päättää käyttää vain paperista vaaliluetteloa. Puheenjohtajat ratkaisevat oman vaalilautakuntansa osalta itsenäisesti, haluavatko käyttää ns. kaksinkertaista kirjanpitoa eli tehdä merkinnät myös paperisiin vaaliluetteloihin.</p> <p>Niin ikään vaalilautakuntien puheenjohtajilla on oikeus ottaa avustavaa henkilöstöä äänestyslippujen laskemista ja järjestämistä sekä äänioikeusrekisterin ja muiden oikeusministeriön tietojärjestelmien käyttämistä varten.</p> <p>Lisäksi keskusvaalilautakunta päättää, että ennen vaalipäivää pidettävistä vaalilautakuntien koulutustilaisuuksista ja harjoituksista maksetaan luottamushenkilöosallistujille kunnan hallintosäännön 119 §:n mukainen palkkio ja matkakustannusten korvaus. Mikäli on tarvetta pitää muita vaalipäivän äänestykseen liittyviä koulutuksia, maksetaan myös niihin osallistuville luottamushenkilöille edellä mainitut korvaukset.</p>
Päätös	Keskusvaalilautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksi	vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat